

Welk Woord Weg

Eerste Wereldoorlog

Bij het onderwerp Eerste Wereldoorlog komen vaak veel begrippen aan bod. Een Welk Woord Weg is hierbij een ideale manier om met deze begrippen te oefenen. Deze werkvorm vervangt dus niet een deel van de stof maar is bedoeld als extra oefening vlak voor een toets.

De les in een oogopslag

Onderwerp: Eerste Wereldoorlog

Activiteit: De kennis toetsen die leerlingen van de belangrijkste begrippen omtrent het onderwerp hebben opgedaan.

Tijdsduur: 1 Lesuur.

Doelen: Leerlingen kunnen het verband tussen een aantal begrippen benoemen.

Beginsituatie: Niveau: Havo/VWO 3. De stof is in de les behandeld.

Vorbereiden: Voor elke leerling het opdrachtenblad kopiëren.

Instrueren: De instructie staat uitgeschreven op het instructieblad voor leerlingen.

Wat: Begrippen van de Eerste Wereldoorlog.

Hoe: Individueel opdrachten maken, daarna in duo's bespreken.

Waarom: kennis van de begrippen toetsen.

Uitvoeren: Leerlingen doen het volgende: eerst maken ze de opdracht individueel. Daarna vergelijken ze hun resultaten met die van een klasgenoot, waarbij ze hun keuze moeten beargumenteren.

Nabespreken: **Wat:** Wat heb je geleerd? Welk begrip laat je weg en waarom?

Hoe: Hoe heb je het aangepakt? Wat was moeilijk of gemakkelijk?

Waarom: Zo leer je intensief en op een andere manier.

Vervolg: In de volgende les vindt de toets plaats. Zorg dat je de begrippen die je vandaag hebt gehad goed leert.

Doelen

- * Leerlingen weten het verschil tussen een definitie leren en een begrip toepassen.
- * Leerlingen kunnen argumenteren. Bij deze opdracht moeten de leerlingen hun de argumentatie onder woorden brengen en opschrijven.
- * Leerlingen kennen de inhoud van de begrippen.
- * Leerlingen kunnen de begrippen aan andere begrippen relateren.

Beginsituatie

De stof is behandeld. Met deze oefening wordt de leerlingen een extra oefening van de leerstof voor de toets aangeboden.

Leerlingen hebben eerder met de werkvorm Welk Woord Weg (WWW) kennis gemaakt, zodat de werkwijze, zoals bij onderdeel A, min of meer bekend mag worden verondersteld. Onderdeel B van de opdracht is een uitbreiding van opdracht A.

Tijdsduur

Het uitvoeren van de opdracht kost minimaal een lesuur. Het kost de leerlingen veel moeite de begrippen aan elkaar te koppelen om er vervolgens één weg te laten. Voor het eerste deel van de opdracht hebben ze ongeveer 20 minuten nodig. Hetzelfde geldt voor onderdeel B. Hierdoor blijft er weinig tijd over voor een nabespreking. Een oplossing is eerst onderdeel A bespreken. De leerlingen weten dan weer wat van hen verlangd wordt. Vervolgens kunnen ze onderdeel B in groepjes bespreken. Als leerlingen twijfelen, of problemen ondervinden, kunnen ze de docent om raad vragen.

Vorbereiden

Zorg dat de leerlingen de begrippen bij het hoofdstuk voor deze les goed geleerd hebben. Dit zorgt er voor dat ze de opdracht sneller kunnen maken. Maak voldoende kopieën van de opdracht, voor iedere leerling één.

Instrueren

Wat gaan we doen?

De docent legt uit dat in deze les de belangrijke begrippen bij het onderwerp "Eerste Wereldoorlog" behandeld worden.

Hoe gaan we het doen?

De docent legt uit dat leerlingen uit iedere reeks begrippen een begrip gaan weglaten. De leerling moet kunnen uitleggen wat de overgebleven begrippen **gemeenschappelijk** hebben. Het is belangrijk dit goed te benadrukken, omdat anders leerlingen aangeven waarom dat ene begrip weggelaten kan worden. Het relateren van begrippen gebeurt dan minder expliciet. De opdracht wordt individueel gemaakt en daarna in tweetallen besproken.

Waarom doen we dit?

We doen dit omdat het belangrijk is dat je de vele begrippen van het onderwerp kent. Het zijn er niet alleen veel, maar ook hebben ze veel met elkaar te maken, waardoor je ze snel door de war gooit. Deze oefening helpt je om de begrippen goed op orde te krijgen.

Uitvoeren

Na de instructie volgen de leerlingen de aanwijzingen op en maken de opdracht. De docent loopt rond en assisteert de leerlingen. Als de leerlingen in tweetallen hun resultaten aan het uitwisselen zijn let de docent goed op welke argumenten en inzichten van de leerlingen hij kan gebruiken in de nabespreking.

Nabespreken

Nabespreking met leerlingen heeft drie fasen:

* **Wat** hebben we geleerd?

Hierbij wordt vooral ingegaan op de inhoud. Belangrijk is dat leerlingen inzien dat een begrip leren meer is dan alleen een definitie leren.

- Het is aan te raden om niet alle varianten van een begrippencombinatie aan bod te laten komen, want dat kost erg veel tijd. Het is beter om op grond van argumenten die de docent al gehoord heeft, een selectie te maken om zo de leerlingen de goede en betere argumenten te laten horen.

* **Hoe** hebben we het gedaan?

Richtvragen voor deze fase van de nabespreking kunnen zijn:

Waarom moet je de opdracht eerst individueel maken?

Waarom wordt de opdracht daarna in groepen besproken?

Hoe heb je vastgesteld of een argument om een woord te schrappen goed is?

* **Waarom** hebben we het gedaan?

Laat in een onderwijsleergesprek de leerlingen zoveel mogelijk zelf conclusies trekken over het waarom van deze oefening. Aandachtspunten daarbij kunnen zijn:

- Voorbereiding op het proefwerk (completer begrip, beklijft beter, in eigen woorden);
- Argumenteren en redeneren (je moet veel meer zaken, met name historische kennis in een antwoord betrekken dan je in eerste instantie denkt);
- Variatie in de les.

Vervolg

In een van de volgende lessen wordt de toets afgenomen. De begrippen die we vandaag hebben behandeld zijn daarvoor belangrijk.

Evaluatie

De leerlingen zijn - vrijwel zonder uitzondering - goed en enthousiast aan het werk gegaan. Voor veel leerlingen was het lastig om de opdracht eerst individueel te maken. Al snel werd er overlegd met elkaar, maar dat kwam de inhoud van de les alleen maar ten goede. Leerlingen geven bij de nabespreking aan de oefening moeilijk te vinden, maar ook heel zinvol.

Varianten

- * Als dit de eerste keer is dat leerlingen met deze werkvorm werken kan ook besloten worden alleen de standaardversie te doen.
- * Voor klassen die met de werkvorm al bekend zijn, of voor leerlingen van een hoger niveau zijn de varianten toegevoegd.
- * Er kan ook gekozen worden voor het maken van combinaties. Bijvoorbeeld eerst de standaardversie, gevolgd door de versie met twee woorden weg. Of eerst de versie: één weg - één erbij, gevolgd door zelf WWW maken.
- * Voor een eenvoudiger niveau is het van belang om begrippencombinaties met minder begrippen te maken. Bovendien moeten de combinaties meer gesloten zijn: slechts één of twee begrippen moeten weggestreept kunnen worden.

Werkmateriaal

- * Welk woord weg - Standaard versie
- * Welk woord weg - Twee begrippen weg
- * Welk woord weg - Eén weg - Eén erbij
- * Welk woord weg - Zelf maken

Welk Woord Weg

Eerste Wereldoorlog

Wat ga je doen?

1. Hieronder zie je vijf maal een rij woorden staan.
2. Uit elke rij kies je één begrip dat er volgens jou niet in thuishoort.
3. Schrijf op waarom jij dat vindt en wat de andere begrippen dan gemeenschappelijk hebben.
4. Je mag je boek en aantekeningen gebruiken als je iets niet weet.

- 1 Gaurillo Princip - Dolkstootlegende - Frans-Ferdinand - Servië
- 2 Triple Entente - Verenigde Staten - Engeland - Twee-fronten-oorlog
- 3 Ziekten - Loopgraaf - Machinegeweer - Vlammenwerper
- 4 Triple Entente - Von Schlieffenplan - Machtsevenwicht -Triple Alliantie
- 5 Propaganda - vrijwilliger - loopgraaf - volksgeest

1 Ik laat .....weg, omdat de andere drie .....

.....

.....

.....

2 Ik laat .....weg, omdat de andere drie .....

.....

.....

.....

3 Ik laat .....weg, omdat de andere drie .....

.....

.....

.....

4 Ik laat .....weg, omdat de andere drie .....

.....

.....

.....

5 Ik laat .....weg, omdat de andere drie .....

.....

.....

.....

Welk Woord Weg

Eerste Wereldoorlog

Wat ga je doen?

1. Hieronder zie je drie maal een rij woorden staan.
2. Uit elke rij kies je één begrip dat er volgens jou niet in thuishoort.
3. Schrijf op waarom jij dat vindt en wat de andere begrippen dan gemeenschappelijk hebben.
4. Vervolgens kies je uit dezelfde rij een ander begrip dat je weg kunt laten. Je schrijft ook nu op wat de andere begrippen gemeenschappelijk hebben.
5. Je mag je boek en aantekeningen gebruiken als je iets niet weet.

- 1 Duikboten - Verenigde Staten - Engeland - Loopgraaf
- 2 Tank - Vliegtuigen - Duikboten - Mosterdgas
- 3 Engeland - Duitsland - Frankrijk - Verenigde Staten

1 Ik laat .....weg, omdat de andere drie .....

.....

Het begrip ..... kan ook weg, omdat de andere drie .....

.....

.....

2 Ik laat .....weg, omdat de andere drie .....

.....

Het begrip ..... kan ook weg, omdat de andere drie .....

.....

.....

3 Ik laat .....weg, omdat de andere drie .....

.....

Het begrip ..... kan ook weg, omdat de andere drie .....

.....

.....

Welk Woord Weg: Eén weg - Eén erbij

Eerste Wereldoorlog

Wat moet je doen?

1. Hieronder staan vier series van vier woorden.
2. Kies samen met je klasgenoot Welk Woord Weg kan uit elke serie.
3. Schrijf het woord op en leg uit wat de overige begrippen **gemeenschappelijk** hebben.
4. Kies bij de laatste twee series een woord uit de woordenlijst dat **wel** bij de overblijvende drie woorden past én dat **niet** past bij het verdwenen woord.

Serie A 12 - 20 - 33 - 35

Het begrip..... kan weg, omdat de andere drie .....

.....

Het begrip..... kan erbij, omdat.....

.....

Serie B 2 - 6 - 11 - 26

Het begrip..... kan weg, omdat de andere drie .....

.....

Het begrip..... kan erbij, omdat.....

.....

Serie C 12 - 24 - 34 - 36

Het begrip..... kan weg, omdat de andere drie .....

.....

Het begrip..... kan erbij, omdat.....

.....

De begrippen waar je uit kunt kiezen zijn:

1 Triple Entente	13 Dolkstootlegende	25 Vrede van Versailles
2 Mosterdgas	14 België	26 Vlammenwerper
3 Tank	15 Geallieerden	27 Wilhem II
4 Loopgraaf	16 Niemandslaan	28 Machtsevenwicht
5 Vrijwilliger	17 Duitsland	29 Volksgeist
6 Vliegtuigen	18 Frankrijk	30 Pruisen
7 Propaganda	19 Machinegeweer	31 Triple Alliantie
8 Engeland	20 Nationalisme	32 Twee-fronten-oorlog
9 Bismarck	21 Gasmasker	33 Frans-Duitse oorlog
10 Verenigde Staten	22 Von Schlieffenplan	34 Rusland
11 Duikboten	23 Ziekten	35 Frans-Ferdinand
12 Gaurillo Princip	24 Servië	36 Oostenrijk-Hongarije

Welk Woord Weg: Zelf maken

Eerste Wereldoorlog

Wat moet je doen?

1. Je gaat nu zelf twee series van vier woorden maken.
2. Kies uit de rij vier woorden die samen één Welk Woord Weg rijtje maken
3. Schrijf onder dat rijtje twee redeneringen, waarin je aangeeft waarom dat een woord uit het rijtje kan. Leg goed uit wat de overgebleven begrippen gemeenschappelijk hebben.
4. Maak het zo moeilijk mogelijk!

Serie 1

De nummers van de begrippen: _____ - _____ - _____ - _____

Het begrip..... kan weg, omdat de andere drie .....

.....

.....

Het begrip..... kan ook weg, omdat de andere drie .....

.....

.....

Serie 2

De nummers van de begrippen: _____ - _____ - _____ - _____

Het begrip..... kan weg, omdat de andere drie .....

.....

.....

Het begrip..... kan ook weg, omdat de andere drie .....

.....

.....

De begrippen waar je uit kunt kiezen zijn:

1 Triple Entente	13 Dolkstootlegende	25 Vrede van Versailles
2 Mosterdgas	14 België	26 Vlammenwerper
3 Tank	15 Geallieerden	27 Wilhem II
4 Loopgraaf	16 Niemandland	28 Machtsevenwicht
5 Vrijwilliger	17 Duitsland	29 Volksgeist
6 Vliegtuigen	18 Frankrijk	30 Pruisen
7 Propaganda	19 Machinegeweer	31 Triple Alliantie
8 Engeland	20 Nationalisme	32 Twee-fronten-oorlog
9 Bismarck	21 Gasmasker	33 Frans-Duitse oorlog
10 Verenigde Staten	22 Von Schlieffenplan	34 Rusland
11 Duikboten	23 Ziekten	35 Frans-Ferdinand
12 Gaurillo Princip	24 Servië	36 Oostenrijk-Hongarije